

మాంధ్యం ముంగిట 'దేశం'

(కొవిడ్ ముందు - ఆ తర్వాత)

తుమ్మలకిశోర్

ఎమెస్కో

విషయక్రమం

అంశం	పేజీలు
మూడు మార్గాలు - డా. దువ్వూరి సుబ్బారావు	5
పదేళ్ల దూరదృష్టిచైనా ప్రదర్శిద్దాం - డా.జయప్రకాష్ నారాయణ్	10
అచ్చ తెలుగులో ఆర్థిక పరిజ్ఞానం ఎం.నాగేశ్వరరావు	16
కృతజ్ఞతాంజలి	18
ముందుగా ఒక్కమాట...	21
1. మరో మహా మాంద్యం దిశగా ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ...	26
2. వృద్ధి అంచనాలు తారుమారు - అంతర్జాతీయంగా పెను సవాళ్ళు	46
3. వరుస సంక్షోభాలతో ఉక్కిరిబిక్కిరి	61
4. తప్పటడుగులు	74
5. లక్ష్యాలు అద్భుతం.. కానీ..	81
6. ఆర్బీఐ ఒంటరి పోరాటం	87
7. ఈ 'స్కిల్' మోదీ ఘనతే!	103
8. ప్రభుత్వ పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ	122
9. పెరుగుతున్న ఆర్థిక అంతరాలు - అభివృద్ధికి అవరోధాలు	127
10. మన ఆర్థిక వ్యవస్థ - బలాలు, బలహీనతలు	135
11. విదేశీ పెట్టుబడులు (ఎఫ్డీఐ) - సంక్షోభంలోనూ ఒక సువర్ణావకాశం	146
12. చాలీచాలని ఆర్థిక ఉద్దీపనలు	154
13. మరో ఆర్థిక ఉద్దీపన అవసరం	170
14. మాంద్యంపై.... ఎవరేమన్నారు...?	189
చివరిగా... ఒక్కమాట	193

మరో మహా మాంద్యం దిశగా ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ...

(అప్పడు సబ్‌ఫైమ్- ఇప్పడు కొవిడ్-19 మహమ్మారి)

ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ గత కొన్నేళ్లుగా తిరోగమన దిశగా పయనిస్తోంది. 2017లో ప్రపంచ వృద్ధిరేటు 3.8 శాతం ఉండగా 2018లో 3.7 శాతానికి తగ్గింది. 2019 నాటికి వృద్ధిరేటు మరింత తగ్గి 3 శాతానికి చేరుతుందని అప్పట్లో అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి (ఇంటర్నేషనల్ మానిటరీ ఫండ్ - ఐఎంఎఫ్) అంచనా వేసింది. 2008లో సంభవించిన ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్షోభానంతరం ప్రపంచ వృద్ధిరేటు ఈ స్థాయికి దిగజారడం ఇదే తొలిసారి! ఐఎంఎఫ్‌తో సహా ప్రపంచ బ్యాంకు, ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంకు (ఎషియన్ డెవలప్‌మెంట్ బ్యాంకు - ఏడీబీ), యూఎన్‌ఓ (యునైటెడ్ నేషన్స్ ఆర్గనైజేషన్), పలు అంతర్జాతీయ రేటింగ్ సంస్థలు ప్రపంచ ఆర్థిక మందగమనం తీవ్రరూపం దాల్చుతోందని నివేదించాయి.

ప్రపంచ దేశాల (అభివృద్ధి చెందిన, చెందుతున్న) ఆర్థిక వ్యవస్థ క్షీణతకు ముఖ్యంగా ఆయా దేశాల తయారీ రంగాలలో నెలకొన్న మందగమనం, అమెరికా - చైనాల మధ్య కొంతకాలంగా కొనసాగుతున్న వాణిజ్య ఘోరు, బ్రెగ్జిట్ ఒప్పందంపై నెలకొన్న అనిశ్చితి, వివిధ దేశాల్లో నెలకొన్న భౌగోళిక, రాజకీయ వైషమ్యాలు కారణాలుగా నిలిచాయి. అయితే మాంద్యం తీవ్రత ఆయా దేశాలు అనుసరిస్తున్న ఆర్థిక, ద్రవ్య విధానాలు, అప్పుల భారం, వినియోగ సరళి, పెట్టుబడులు వంటి పలు అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

2008లో అమెరికా సబ్‌ప్రైమ్ సంక్షోభంతో మొదలైన ఆర్థిక మాంద్యం ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థను కకావికలం చేసింది. అమెరికా అవలంబిస్తున్న ఆర్థిక విధానాల విశ్వసనీయతను ప్రశ్నార్థకంగా మార్చింది. ఆ దేశ సెంట్రల్ బ్యాంక్ (ఫెడరల్ రిజర్వు) డొలలతనాన్ని బయటపెట్టింది. 1929లో సంభవించిన మహా మాంద్యం దాదాపు మూడున్నరేళ్లు ప్రపంచ దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థలను చిన్నాభిన్నం చేసింది. అప్పుడు కూడా ప్రపంచ ఆర్థికవేత్తలూ, సెంట్రల్ బ్యాంకుల అధిపతులూ మహామాంద్యాన్ని ముందుగా గుర్తించడంలో విఫలమయ్యారు. అంతేకాక మహా మాంద్యం సంభవించిన తొలినాళ్లలో దాన్ని కేవలం ఆర్థిక వ్యవస్థలో అప్పుడప్పుడూ చోటుచేసుకొనే దిద్దుబాటులో భాగంగానే పరిగణించారు.

అంతటి మహా మాంద్యం తరువాత ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పలు ఆర్థిక మాంద్యాలూ చోటుచేసుకున్నాయి. అయితే అవన్నీ అంత తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపలేదు. 2008లో అమెరికాలో ప్రారంభమైన సబ్‌ప్రైమ్ సంక్షోభం వేగంగా అన్ని రంగాలకూ వ్యాపించి ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలను కుదిపేసింది. విచక్షణారహిత గృహరుణాల వితరణ, బ్యాంకులూ, ఆర్థిక సంస్థల మధ్య మితిమీరిన సెక్యూరిటీల లావాదేవీలు, సబ్‌ప్రైమ్ సంక్షోభానికి దారితీశాయి. ఆస్తుల (గృహాల) విలువ వాస్తవ విలువ కంటే పలురెట్లు అధికంగా చూపి రుణ గ్రహీతల ఆదాయ వనరులతో నిమిత్తం లేకుండా పెద్ద ఎత్తున రుణాలివ్వడంతో 2004 జూన్ నాటికి గృహాల రేట్లు ఆకాశాన్నంటాయి.

మొదట పసిగట్టింది రఘురామ్ రాజన్

హౌసింగ్ బుడగ పేలబోతోందన్న సంకేతాలు అందినప్పటికీ అటు బ్యాంకులు, ఇటు అమెరికా ప్రభుత్వం పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. ఆరంభ దశలో ఈ సంక్షోభాన్ని కేవలం హౌసింగ్ రుణ సంబంధిత సంక్షోభంగా భావించారే తప్ప ఈ సంక్షోభం మహా మాంద్యానికి దారి తీస్తుందనీ, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పెను ఉత్పాతాన్ని సృష్టిస్తుందనీ ఊహించలేకపోయారు. అంతేకాక 2005 ఆగస్టులో అప్పటి ప్రపంచ బ్యాంకు ముఖ్య ఆర్థికవేత్త రఘురామ్ రాజన్ 2007 ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ముందుగానే గుర్తించి 'ప్రపంచ బ్యాంకు ఆర్థిక విధానాల సదస్సు'లో సమర్పించిన తమ నివేదికలో ఆర్థిక సంక్షోభంపై హెచ్చరించారు. అయితే అప్పట్లో రాజన్ హెచ్చరికలను అటు ప్రపంచ ఆర్థికవేత్తలు, ఇటు అమెరికా ట్రెజరీ విభాగం, ఫెడ్ రిజర్వు ఏమాత్రం పట్టించుకోకపోగా కొందరు ఆయన హెచ్చరికలను అపహాస్యం చేశారు! 2008 ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ముందుగా పసిగట్టిన ఏకైక ఆర్థికవేత్తగా రఘురామ్ రాజన్ గుర్తింపు పొందారు.